

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

BAŞVURU NO : 2016/2118

KARAR TARİHİ : 01/11/2016

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ/TEMSİLCİSİ :

BAŞVURAYA KONU İDARE :

1- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (BEDK)

2- Türk Tabipler Birliği (TTB) (Re'sen)

BAŞVURUNUN KONUSU :

Bilgi edinme başvurusuna TTB tarafından olumsuz cevap verilmesi üzerine itirazda bulunduğu BEDK tarafından da verilen ret kararının kaldırılması veya kararın haksızlığı yönünde karar verilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

13.5.2016

I. USUL

A. Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza e-başvuru yoluyla yapılarak 13/05/2016 tarih ve 5995 sayı ile kayıt altına alınmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 18/10/2016 tarihli Tavsiye Karar Önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, başvuru konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, başvuranın meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin olduğu, idari başvuru yollarının tüketildiği, başvurunun süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle başvurunun incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun olmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Başvuranın Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Başvuran özetle, annesinin .... Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde yapılan eksik ve yanlış tıbbi müdahaleler sonucunda 2013 yılında hayatını kaybettiğini, bunun üzerine ilgili doktorlar hakkında soruşturma açılması için ... Tabip Odası'na başvurduğunu, ancak adı geçen Odanın başvurusuna olumsuz cevap verdiğini, yaptığı itiraz başvurusunun da TTB tarafından reddedildiğini, sonrasında 10/12/2015 tarihinde **“2013 ve 2014 yıllarında, hasta hakkı ihlali nedeniyle, TTB’ye toplam kaç adet başvuru yapıldığının ve bunların toplam kaç tanesinin başvuru lehine sonuçlandırıldığının bildirilmesi”** için Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (BEHK) uyarınca TTB'ye e-posta yoluyla başvurduğunu, ancak TTB'nin 10/01/2016 tarihli e-postası ile BEHK'nin "istenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7/2 nci maddesini gerekçe göstererek olumsuz cevap verdiğini, bunun üzerine 18/01/2016 tarihinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna (BEDK) itiraz ettiğini, **BEDK'nin de “04/02/2016 tarih ve 2016/199 sayılı kararı”**yla itirazını reddettiğini belirterek BEDK'nin söz konusu kararının kaldırılmasını veya kararın haksızlığı yönünde karar verilmesini talep etmektedir.

B. İdarenin Başvuru Konusuna İlişkin Açıklamaları

4. **Türk Tabipler Birliğinden (TTB)** 10/06/2016 tarihli ve .... sayılı yazımıza istinaden gönderilen 17/06/2016 tarihli ve .../2016 sayılı yazı ile özetle; başvuru BEHK kapsamında 10/12/2015 tarihinde Birliklerine e-posta yoluyla başvuru yaptığı ve bu başvurusuna BEHK'nin 7/2 nci maddesi gereğince olumsuz cevap verildiği, 19/02/2016 tarihinde ise BEDK tarafından başvuru Birliklerince bilgi edinme talebinin reddi üzerine Kurula yaptığı itiraz başvurusunun da reddedildiği bilgisinin kendilerine tebliğ edildiği, BEDK'nin söz konusu kararı incelendiğinde, başvuru tarafından Birliklerine yapılan **BEHK kapsamındaki başvurusunda annesinin hayatını kaybetmesi üzerine başlatılan soruşturmaya dair bilginin yer olmadığı**, başvuru .... Tabip Odasına yaptığı şikâyet üzerine “soruşturmaya yer olmadığına” karar verildiği ve bu kararın Yüksek Onur Kurulu tarafından onandığı, TTB Yüksek Onur Kurulu tarafından onanan kararın bir örneğinin yazıları ekinde yer aldığı, **başvurucunun bilgi edinme talebinin içeriği incelendiğinde, “başvuru lehine sonuçlanma ölçütü, hekimler hakkında disiplin işlemlerinin sadece mesleki kötü uygulama nedeniyle ve sadece hastalar ve/veya hasta yakınları tarafından yapılmadığı**, bu nedenle “başvuru” gerektirmeyen yani **re’sen başlatılan soruşturmanın varlığı da göz önüne alındığında belirlenebilir bir bilgi olmadığı**, diğer yandan “başvuru” kim olursa olsun ve başvuru içeriği ne olursa olsun **başvuranın “haklı” bulunup bulunmamasının disiplin işleminde tek başına ölçüt olarak kabul edilemeyeceğinin açık olduğu**, bilindiği üzere disiplin işlemlerinin ceza hukuku ilkeleri ile benzeştiği, tüm süreçler tamamlanarak karar kesinleşmeksizin disiplin kararlarının sicile işlenmediği, bu nedenle başvuru BEHK kapsamında yaptığı başvuruya niteliği gereği ve BEHK kapsamında tanımlanan istisna kapsamında kalması nedeniyle olumlu yanıt verilemediği ve bu hususun BEDK'nin 04/02/2016 tarihli ve 2016/199 sayılı kararıyla da hukuka uygun bulunduğu,

5. **Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulundan (BEDK)** 10/06/2016 tarihli ve .... sayılı yazımıza istinaden gönderilen 21/06/2016 tarihli ve .. sayılı yazı ile özetle; başvuru 18/01/2016 tarihli ve .. evrak kayıt numaralı itirazı ile TTB'den “2013 ve 2014 yılları arasında, hasta hakkı ihlali nedeniyle,

toplam kaç adet başvuru yapıldığı ile bunların toplam kaç tanesinin başvuran lehine sonuçlandığı” talebinin karşılanmaması nedeniyle BEDK’ye müracaat ettiği, mezkûr talebe ilişkin olarak TTB’nin 10/01/2016 tarihli cevabı yazısında BEHK’nin “istenecek bilgi veya bilgilerin niteliği” başlıklı 7 nci maddesi hükmü uyarınca reddedildiği, BEDK’nin söz konusu cevabın ilgili Kanun ve mevzuata uygun olduğunu değerlendirerek 04/02/2016 tarihli ve 2016/199 sayılı kararıyla reddettiği belirtilmiştir.

C. Olaylar

6. Şikayet başvurusu tarafından şikayet başvurusuna eklenen belgeler ile ilgili idareyle yapılan yazışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde;

6.1. Annesinin 2013 yılında yatırıldığı hastanede hayatını kaybetmesi üzerine başvuru, yapıldığını iddia ettiği eksik ve yanlış tıbbi müdahaleler nedeniyle ilgili tabipler hakkında soruşturma açılması için .... Tabip Odası ve TTB nezdinde başvurularda bulunmuş, ancak bu başvuruları .... Tabip Odası Onur Kurulu tarafından 05/06/2014 tarihinde, TTB Onur Kurulu tarafından ise 28-29-30/11/2014 tarihlerinde kesin olarak reddedilmiştir.

6.2. Verilen bu ret kararları sonrasında başvuru, TTB’ye BEHK kapsamında 10/12/2015 tarihli başvurusuyla “2013 ve 2014 yıllarında, hasta hakkı ihlali nedeniyle, TTB’ye toplam kaç adet başvuru yapıldığının ve bunların toplam kaç tanesinin başvuru lehine sonuçlandığının bildirilmesi” talebiyle başvuruda bulunmuştur. Yapılan bu başvuruya TTB tarafından BEHK’nin “İstenecek bilgi veya belgenin niteliği” başlıklı 7/2 nci maddesinde yer alan düzenleme gerekçe gösterilerek 10/01/2016 tarihinde olumsuz cevap verilmiştir.

6.3. Bunun üzerine başvuru, yasal süresinden sonra **kanun hükmü yazılmak suretiyle ve cevap verilmeyeceğine yönelik bir ibare dahi yazmaya gerek duyulmadan, baştan savma ve gayri ciddi şekilde cevap verildiği iddiası** ile 18/01/2016 tarihinde BEDK’ye itiraz başvurusunda bulunmuştur. **BEDK ise Sağlık Bakanlığından da BEHK kapsamında talep edilen ve cevabı alındığını belirttiği başvuru konusuna ilişkin olarak** TTB’nin 10/01/2016 tarihli yazısında verdiği cevabın BEHK ve ilgili mevzuata uygun olduğunu değerlendirerek başvurucağının itiraz başvurusunu **reddetmiştir**.

6.4. Sonrasında başvuru, toplumsal sorumluluğuna aykırı davrandığını iddia ettiği TTB’nin bilgi edinme talebine verdiği olumsuz cevaba ilişkin olarak yaptığı itirazı iyi niyet ve sorumluluktan uzak bir şekilde BEDK tarafından da reddedildiği iddiasıyla BEDK’nin “04/02/2016 tarihli ve 2016/199 sayılı kararı”nın kaldırılması veya kararın haksızlığı yönünde karar verilmesi talebiyle Kurumuna 13/05/2016 tarihinde başvuru yapmıştır.

D. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ’ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

7. Konu kapsamında Türk Tabipler Birliği ve Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile yazışma yapılmış olup, ilgili idarenin açıklamalarına 4 ve 5 numaralı paragraflarda yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

8. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 19 uncu maddesinde; “Herkes, görüş ve ifade özgürlüğü hakkına sahiptir: Bu hak, müdahale söz konusu olmaksızın ... **bilgi** ve düşünceleri her türlü medya yoluyla aramak, **almak** ve yaymak **özgürlüğünü içerir.**” hükmüne,

9. Birleşmiş Milletler Kişisel, Siyasal Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesinin 19 uncu maddesinde; “Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir; **bu hak...iletişim vasıtasıyla her türlü bilgi ve düşünceyi arama, edinme ve ulaştırma özgürlüğünü de içerir.** Bu...haklar...sadece hukuken öngörülen ve aşağıdaki sebeplerle gerekli olan sınırlamalara tabi tutulabilir: a) Başkalarının haklarına ve itibarına saygı; b) Ulusal güvenliği veya kamu düzenini veya sağlık ve ahlaki koruma.” hükmüne,

10. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 10 uncu maddesinde; “Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. **Bu hak,...haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar...**Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda...başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi...için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.” hükmüne,

11. Birleşmiş Milletler “İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler/Paris Prensipleri’nde; “...Ulusal kuruluşlar, yürürlükteki yasaları, mevzuatı ve yasa tasarıları ile yasa önerilerini incelerler ve metinlerin, insan haklarının temel ilkeleriyle uyumlu hale getirilmeleri için uygun gördükleri tavsiyeleri yaparlar; gerek gördükleri takdirde, yeni yasaların kabul edilmesini, yürürlükteki yasaların uyumlu hale getirilmesini ve idari önlemlerin alınmasını veya değiştirilmesini tavsiye ederler...

...Ulusal düzeyde yürürlükte olan yasaların, mevzuatın ve uygulamaların, insan haklarına ilişkin uluslararası belgeler ve mekanizmalarla uyumlu hale getirilmesini ve hayata geçirilmesini teşvik ederler ve sağlarlar...” hükmüne,

12. Anayasamızın 10 uncu maddesinde; “...Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne, **74 üncü maddesinde;** “Vatandaşlar...kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir...” “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.” hükmüne, **135 inci maddesinde;** “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşlarının; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, **meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere** meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan kamu tüzelkişilikleri” hükmüne,

13. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinde; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, **idarenin her türlü eylem ve işlemleri**

ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, **hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.**” hükmüne,

14. 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu’nun 1 inci maddesinde; “Türkiye sınırları içerisinde meslek ve sanatlarını icraya yetkili olup da sanatını serbest olarak yapan veya meslek diplomasından istifade etmek suretiyle resmi veya özel görev yapan tabiplerin katıldığı Türk Tabipleri Birliği; tabipler arasında mesleki deontolojiyi ve dayanışmayı korumak ve meslek mensuplarının hak ve yararlarını korumak amacıyla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde mesleki bir kuruluştur.” hükmüne, **39 uncu maddesinde;** “Haysiyet Divanının üyelerin fiil ve hareketlerinin mahiyetine göre yazılı ihtar, para cezası, sanat icrasından men ve muntakada çalışmaktan men cezaları verebileceği”, hükmüne, **40 ncı maddesinde;** “tabip odası onur kurullarınca verilen disiplin cezaları aleyhine 15 gün içinde yapılan itirazların değerlendirilmek üzere Yüksek Haysiyet Divanına gönderileceği” hükmüne,

15. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 1 inci maddesinde; “Bu Kanunun amacı;...kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.” hükmüne, **2 nci maddesinde;** “Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.” hükmüne, **3 üncü maddesinde;** “...c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,...d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,...ifade eder.” hükmüne, **4 üncü maddesinde;** “Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir....”, **5 inci maddesinde;** “Kurum ve kuruluşlar,...Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler....” hükmüne, **7 nci maddesinde;** “Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler....” hükmüne, **12 nci maddesinde;** “Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu **kararın gerekçesi** ve **buna karşı başvuru yolları belirtilir.**” hükmüne, **13 üncü maddesinde;** “Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir....Kurula itiraz başvuru sahibinin idari yargıya başvuru süresini durdurur.” hükmüne, **14 üncü maddesinde;** “Bilgi Edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine...kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.... Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir” hükmüne,

16. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde; “Kurum ve kuruluşlar, Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her

türlü bilgi veya belgeyi, Kanunda ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdür. **Kurum ve kuruluşlar, ellerinde mevcut olan ve bilgi edinme başvurusuna konu olabilecek bütün bilgi veya belgeleri, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif ederler. Bu amaçla kurum ve kuruluşların belge kayıt, dosyalama ve arşiv düzeniyle ilgili gerekli idari ve teknik tedbirler alınır...**” hükmüne yer verilmiştir.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

17. AİHM'nin Sdruzeni Jihoceske Matky v. Çek Cumhuriyeti 10/07/2006 tarihli ve 19101/03 No.lu başvurusunda; ekolojist bir sivil toplum örgütünün, **bir nükleer santralin belge ve planlarına erişim talebinin reddine ilişkin 10/07/2006 tarihli davada, AİHM, sonucu itibariyle taleplerin AİHM'nin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki sınırlama kapsamında olduğu gerekçesiyle davayı kabul edilemez bulmuştur.** Ancak mahkeme, bilgi edinme talebinin reddi işleminin bilgi alma hakkına müdahale niteliğinde bulunduğunu da ilk kez kabul etmiştir.

18. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 12/06/2008 tarihli ve E.2005/3292, K.2008/1633 sayılı kararında; “...4982 sayılı Yasanın hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, **idari aşamada dahi kişilerin bilgi ve belgelere erişmelerinin bir hak olarak kabul edilmek suretiyle yasal güvenceye kavuşturulduğu, bu hakkın ancak Yasada belirtilen hallerde sınırlanabileceği** anlaşılmalıdır; bilgi edinme hakkı demokratik ve şeffaf bir yönetimin gereği olarak kabul edilmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir.

19. Danıştay 10 uncu Dairesinin 29/01/2010 tarihli ve E.2009/7460, K.2010/176 sayılı kararında; Davacı sendika tarafından 26 ilde MEB'e bağlı okul ve kurumlarda vekaleten, tedviren ve geçici olarak görevlendirilen idarecilerin **sayısal sonuçlarının** tarafına verilmesi istemiyle BEHK uyarınca yapılan başvuruya ilişkin olarak istenilen bilgilerin özel bir çalışmayı gerektirdiğinden bahisle reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan dava sonucunda İdare Mahkemesince, davacı tarafından istenilen verilerin **MEB'in görevi gereği** kayıtlarında hazır halde bulundurulması gereken veriler olduğu ve idarece herhangi bir araştırma ve incelemeyi gerektirecek nitelikte olmadığı, bu nedenle söz konusu bilgilerin verilmesi gerektiğine yönelik kararını onamıştır.

20. İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 09/03/2016 tarihli ve E. 2016/809, K. 2016/1065 sayılı kararında; başvuruçunun, BEHK kapsamında davalı idare bünyesinde görevli bulunan şube müdürü, öğretmen, şef ve memurlardan başarı belgesi verilenlerin isimleri ile bağlı buldukları sendikalara ilişkin bilgi edinme talebinin reddi üzerine açılan davada, istenilen bilgilerin bilgi ve belgelerin BEHK'de yer alan bilgi ve belgelerden olduğu, bu bilgilerin davalı idarenin elinde mevcut olduğu, davalı idarenin uhdesinde bulunan kayıt ve belgelerin davacı sendikaya verilmesinden ve bildirilmesinden ibaret olan ameliyenin ayrı ve özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirmediği, gerektirse bile davacıya verilmesi gerektiğine hükmeden İdare Mahkemesinin kararını onamıştır.

C. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

21. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; “04/02/2016 tarihli ve 2016/199 sayılı kararı”nı talep edilen sayısal bilgilerin (verilerin) başvuruçuya verilmesi yönünde

yeniden gözden geçirmesi için Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna, başvurusunun 10/12/2015 tarihli Bilgi Edinme Başvurusunun reddi işleminin geri alınarak birliğin görevi gereği kayıtlarında bulunması ve bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif edilmesi gereken söz konusu sayısal verileri (yoksa en kısa sürede üreterek) başvurusunun erişimine açması hususunda Türk Tabipler Birliğine tavsiyede bulunulması gerektiği yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

22. Başvuran 3 numaralı paragrafta açıklandığı üzere; bilgi edinme başvurusuna TTB tarafından BEHK'in 7/2 nci maddesi gerekçe gösterilerek olumsuz cevap verilmesi üzerine itirazda bulunduğu BEDK tarafından da verilen ret kararının kaldırılması veya kararın haksızlığı yönünde karar verilmesi talebinde bulunmaktadır.

23. Ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde herkesin ifade özgürlüğü hakkına sahip olduğu, bu hakkın kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin haber ve görüş alma ve verme özgürlüğünü de kapsayacağı, bu özgürlüklerin kullanılmasının bazı sınırlamalar içerebileceği yönünde düzenlemelere yer verildiği görülmektedir. (Bknz: 8, 9. ve 10. prgrf)

24. BEHK'in 1 inci maddesiyle de BEHK'in amacının demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu, 4 üncü maddesiyle herkesin bilgi edinme hakkı bulunduğu, 14 üncü maddesiyle de, bilgi edinme başvurularına ilişkin itirazları inceleyerek kurum ve kuruluşların bilgi edinme hakkının kullanılmasına yönelik kararlar vermek üzere BEDK'in oluşturulduğu hüküm altına alınmıştır (Bknz: 14. prgrf).

25. BEHK'e göre herkes bilgi edinme hakkına sahiptir. Böylece, kamu kurum ve kuruluşları ile ***kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları***, bilgi edinme hakkı kapsamında kendilerine yapılan başvuruları bu Kanunda yer alan ***istisnalar ve sınırlamalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmakla yükümlü kılınmışlardır***. Kurum ve kuruluşların yükümlülüklerinin kapsamının ne olduğu ve bilgi verme yükümlülüğünün sınırlarının neler olduğu da yasa koyucu tarafından belirlenmiştir.

26. Söz konusu sınırlamalardan bir tanesinin yer aldığı BEHK'in 7 nci maddesinde, bilgi edinme başvurularının başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya ***görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olması gerektiği***, kurum ve kuruluşlar ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, ***ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilecekleri*** yönünde düzenlemeye yer verilmiştir (Bknz: 14. prgrf).

27. Söz konusu düzenlemeyle BEHK'in 5 inci maddesi ile bilgi verme yükümlülüğü altına sokulmuş olan kurum veya kuruluşlar ile ***kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına***, bu yükümlülüğü yerine getirip getirmeme konusunda bir takdir hakkı verilmiştir. Kurumlar, bu tür başvurulara olumlu cevap verebileceği gibi olumsuz da cevap verebilirler. Bilgi edinme hakkının kötüye kullanılmasının önüne geçilebilecek bir önlem olarak değerlendirilmesi gereken bu imkânın, Kanunun genel amacına

ve ilkelerine uygun bir şekilde kullanılması beklenmelidir. Bu bağlamda yapılacak özel araştırma, çalışma veya analizin getireceği külfet ile bilgiye erişimin sağlanması halinde sağlanacak fayda arasında makul bir denge gözetilerek madde hükmünün uygulanması doğru olacaktır.

28. Dolayısıyla, erişime açık olan hemen her bilgi ve belge için ilgili kurum veya kuruluşların kayıtlarında bir çalışma, araştırma ve/veya inceleme yapılacağı, bilgi veya belgelerin buldukları yerlerden bu suretle çıkartılarak başvuru sahiplerinin erişimine sunulması gerektiği bir gerçektir ve bu nitelikteki taleplerin reddedilmemesi gerekmektedir.

29. Söz konusu düzenleme, Kurum ve kuruluşların bir bilgi veya belgeyi paylaşmama konusunda en fazla başvurdukları başlıklardan birisidir. Öyle ki idareler yasal olarak ellerinde bulunan ve bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif ederek sistematik kullanıma sokmaları gereken bilgi ve belgeleri BEHK'in 7/2 nci maddesini gerekçe göstererek vermemektedirler. Oysaki idareler ***yasal yükümlülükleri gereği ellerinde kayıtlı olan ve bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif etmeleri gereken veri niteliğindeki bilgiyi veya belgeyi başvuruyla paylaşmak zorundadır. Bu bilgilerin özel olarak düzenlenmemiş olması idarenin sorumluluğundadır.*** Bu maddeye dayalı olarak başvuruların reddinin mümkün olabilmesi için idarenin bu konuda elinde ***hiç kayıtlı veri veya belge olmaması gerekir.***

30. Nitekim BEDK'de ayrı ve özel çalışmadan ne anlaşılması gerektiği hususuna geçmişteki kararlarıyla açıklık getirmeye çalışmıştır. BEDK'e göre, ayrı ve özel çalışma gerektirecek bilgi veya belgeler; ***"...başvuru sahiplerince talep edilen ve BEHK'e göre erişime açık bilgi ve belge niteliğinde olan her bilgi ve belge için de mutlaka ilgili kurum veya kuruluşun kayıtlarında bir çalışma, araştırma ve inceleme yapılarak bilgi ve belgelerin bulunduğu yerden çıkarılmasının ve başvuru sahibinin erişimine sunulmasının gerekeceği ancak bunun Kanununun 7/2 nci maddesinde belirtilen "çalışma, araştırma ya da analiz" den tamamen farklı olduğu, 7/2 nci madde de kastedilenin "talep edilen bilgi veya belgenin kurumun kayıtlarında mevcut olmayan ve mutlaka ayrı inceleme ya da analiz neticesinde üretilebilecek olan özel bir bilgi veya belgeler" dir.*** Kurul söz konusu kararlarıyla, kendisine bilgi ve belge talebinde bulunan kuruluşların, söz konusu talepleri bu maddeyi geniş yorumlayarak reddetmelerinin önüne geçmek istemiştir. (Bknz, BEDK'in 20/09/2004-2004/11; 26.04.2006-2006/290; 10.05.2006-2006/370; 10.05.2006-2006/383, 24.05.2006-2006/408; 24.05.2006-2006/423; 25.04.2006-2006/507 sayılı kararları ile Can AZER Bilgi Edinme Hakkı Ankara Üniversitesi SBE Kamu Hukuku (İdare Hukuku) ABD Doktora Tezi Ankara 2010 s.191-192)

31. Bu noktada, TTB'nin paragraf 4 de yer verdiği açıklamaları gerekçe göstererek başvuru sahibinin BEHK kapsamında yaptığı başvuruya niteliği gereği ve özel bir çalışma ve analiz gerektirmesi nedeniyle olumlu yanıt verilemediğini belirtmesi, Birliğin gerçek anlamda elindeki verileri işlemediğine, istatistiki veri oluşturmak ve bunları kamuoyuyla paylaşmak anlamında ***gerekli idari ve teknik tedbirleri almadığına, elindeki verileri bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif etmediğine işaret etmekte olup,*** birliğin Anayasanın 135 inci maddesindeki hükümde yer alan halk ile olan ilişkilerinde ***dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak için gereken çabayı göstermesi*** ve elinde mevcut olan ***söz konusu sayısal verileri*** başvuruyla dolayısıyla da ***kamuoyuyla paylaşmak istemediğine dair kuşku ortadan kaldırması gerekmektedir.***

32. Diğer yandan başvuru bilgisi edinme talebinin sadece *sayısal veri talebinden* ibaret olduğu, başvuruda talep edilen bilgilerin *Birliğin görevi gereği kayıtlarında hazır bulundurulması (mevcut) ve bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif edilmesi gereken bilgilerden olduğu dolayısıyla da* Kanunun 7/2 nci maddesi hükmünde yer alan *ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz gerektiren bilgi olduğu gerekçesiyle söz konusu bilgilerin (sayılar itibariyle) başvuru bilgisi sunulmamasına gerekçe teşkil edemeyeceği* anlaşılmaktadır.

33. Yine, Kamu adına görev yapan kurum ve kuruluşların faaliyetleri sonucu oluşan belgelerin kayıt altına alınması ve bu belgelerin istenildiği anda erişilebilir şekilde yönetilmesi, kurumsal faaliyetlerin ayrılmaz bir parçası ve *kamu görevi olduğu* da Başbakanlık'ın 2008/16 sayılı Elektronik Belge Standartlarına Dair Başbakanlık Genelgesinde vurgulanmıştır.

34. Bu anlamda, söz konusu sayısal veri talebinin ilgili yıllarda tabip/tabipler aleyhine hasta/hasta yakınları tarafından yapılan başvuru sayısı ile tabip/tabipler aleyhine re'sen başlatılan soruşturma sayılarını içerecek şekilde yukarıda ki genelgede ifade edilen *kamu görevi gereği* elektronik ortama aktarılarak bilgisayar programları aracılığıyla kolaylıkla elde edilebileceği ve talep edilen bu sayısal verilerin “tabip/tabipler aleyhine ilgili yılda yapılan toplam başvuru sayısı”, “tabip/tabipler aleyhine ilgili yılda sonucu kesinleşen başvuru sayısı”, “tabip/tabipler aleyhine ilgili yılda sonucu kesinleşmeyen başvuru sayısı”, “hasta ve hasta yakınları tarafından yapılan ve tabip/tabipler aleyhine sonucu kesinleşen başvuru sayısı”, “re'sen açılan soruşturmalar kapsamında tabip/tabipler aleyhine sonucu kesinleşen başvuru sayısı” şeklinde başvuru sahibinin erişimine sayısal olarak açılabilmesi de değerlendirilmektedir.

35. Öte yandan, başvuru tarafından adı geçen Birliğe yapılan *BEHK kapsamındaki başvuruda başvuru bilgisi annesinin hayatını kaybetmesi üzerine başlatılan soruşturmaya dair bilginin yer alıp almaması* ile *“başvuru bilgisi hasta hakkı ihlaline ilişkin olarak Sağlık Bakanlığına da yapmış olduğu başvuruya cevap almış olması”na* BEDK'nin kararında yer verilmesinin TTB'nin söz konusu bilgi edinme talebinde yer alan *veri talebinin başvuru bilgisi erişimine açması gerektiği gerçeğini değiştirmemektedir.*

36. Yukarıda yer verilen mahkeme kararlarında da idari aşamada dahi kişilerin bilgi ve belgelere erişmelerinin bir hak olarak kabul edilmek suretiyle yasal güvenceye kavuşturulduğu, bu hakkın ancak Yasada belirtilen hallerde sınırlanabileceğinin, MEB'e bağlı okul ve kurumlarda vekâleten, tedviren ve geçici olarak görevlendirilen idarecilerin *sayısal sonuçlarının MEB'in görevi gereği kayıtlarında hazır halde bulundurulması gereken veriler olduğu ve idarece herhangi bir araştırma ve incelemeyi gerektirecek nitelikte olmadığı*, bu nedenle söz konusu bilgilerin verilmesi gerektiğinin belirtildiği, *idare bünyesinde görevli bulunan şube müdürü, öğretmen, şef ve memurlardan başarı belgesi verilenlerin isimleri ile bağlı buldukları sendikalara ilişkin bilgi ve belgelerin BEHK'de yer alan bilgi ve belgelerden olduğu, bu bilgilerin davalı idarenin elinde mevcut olduğu, davalı idarenin uhdesinde bulunan kayıt ve belgelerin davacı sendikaya verilmesinden ve bildirilmesinden ibaret olan ameliyenin ayrı ve özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirmediği, gerektirse bile davacıya verilmesi gerektiği* yönünde karar verildiği anlaşılmıştır (Bknz: 16, 17, 18. ve 19. prgrf).

37. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri, idarenin cevabi yazıları, yargı kararları ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; talep edilen bilgilerin TTB'nin kayıtlarında bulunan veya görevi gereği kayıtlarında hazır halde bulundurması gereken nitelikte olduğu, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif etmesi gereken bilgilerin sadece sayısal veri içerdiği, kişisel veri içermediği, TTB'nin söz konusu sayısal verileri başvuranın erişimine açması gerektiği, zira bu verilerin yukarıda açıklandığı üzere BEHK'in 7/2 nci maddesi kapsamına girmediği, yukarıda yer verilen yargısal içtihatlarında bu yönde olduğu, başvuranın talep ettiği verilerin başvuranın erişimine açılmaması işleminin uygun, yeterli ve makul bir gerekçeyle reddedilmediği, yine BEDK'nin TTB'nin kararını yasal cevap verme süresi olan 15 günlük sürede cevaplamamasını değerlendirmemesi ve başvuranın Sağlık Bakanlığında konuya ilişkin ayrı cevap aldığı hususuna kararında yer vererek uygun bulmasında hukuka uyarlık olmadığı, istenilen verilerin bir başka Kurumun verileri ile karşılanmış olmasına yer vermesinin, TTB'nin yasal bilgi edinme taleplerini keyfi olarak reddini meşrulaştırma sonucunu doğuracağı; bu nedenlerle başvuru talebinin idare tarafından reddedilmesi işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

38. 2709 sayılı T.C. Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi başvuruya konu olayda, uluslararası sözleşmelerde yazılı ve güvence altına alınmış olan diğer haklara da aykırı bir durum tespit edilememiştir.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

39. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil, aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

40. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetişim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde; Kurumun, inceleme ve araştırma yaparken insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması; eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözeteceği düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartınının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

41. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; şikayet başvurusu kapsamında Kurumumuzun bilgi ve belge taleplerine idarelerce süresi içinde cevap verildiği, bu

kapsamda idarelerin kanunlara uygunluk **ilkesine uygun davrandığı**; TTB'nin başvuran ile ilgili işlemlerinde makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, kararlara karara karşı başvuru yolunu gösterme ve bilgi edinme hakkı **ilkelerine**, BEDK'in ise başvurana verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" **ilkesine uygun davranmadığı** anlaşılmış olup, bundan sonra idarelerin bu ilkelere de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

42. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

43. Anayasamızın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca söz konusu bilgi edinme istemini reddeden kurum ve kuruluşların işlemine karşı varsa 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içerisinde ... İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre, **ŞİKAYETİN KABULÜNE**;

1. BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULUNUN "04/02/2016 tarihli ve 2016/199 sayılı ret kararı"nın hukuka uygun olmadığını TESPİTİNE,

2. Başvuranın Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (BEHK) kapsamındaki talebinin reddine dair 10/12/2015 tarihli kararını geri alarak mağduriyetinin giderilmesi ve makul sürede talebinin yerine getirilmesi hususunda TÜRK TABİPLER BİRLİĞİNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Türk Tabipler Birliğince bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Bu kararın **BAŞVURANA, BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULUNA** ve gereği için **TÜRK TABİPLER BİRLİĞİNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce **karar verildi.**

M.Nihat ÖMEROĐLU
Kamu Başdenetçisi